

Od nekod. Vinarski tečaj v Mariboru.) Dovolite, da nekoliko opišem in razjasnim sadjarski in viničarski tečaj, ki se je vršil letos v Mariboru od 3.—15. sušca. Vdeležilo se ga je 43 vdeležencev od vseh strani naše lepe štajerske dežele. Podučevalo se je — hvala Bogu — letos menda prvič v našem lepem slovenskem jeziku. Seveda se je potem še tolmačilo v nemškem, to pa zaradi dveh »blaženih« Nemcev, ki sta iz Gradca doma. Pouk sta imela slovenska učitelja in sicer za vinarstvo gosp. Blažević, za sadjarstvo pa g. Rudel. Prav lepo, natanko in zastopno sta podučevala, tako, da ju je prav lahko vsak vdeleženec tečaja razumel, kateri je le hotel. Takega poduka v slovenskem jeziku smo že davno želeli na deželni šoli mariborski. V prvi vrsti se je podučevalo o sadjarstvu sploh vse, kar je najpotrebnejše za uničenje vinogradnikov, kar jim je silno potrebno znati, da se upostošeni vinogradi zopet na novo nasadijo in oživijo. Učilo se je, kako naj se stara trta reže na rodovitnost in pomlajenje, kar je važno za one kraje, kjer še stara trta raste. Sam iz svojega prepričanja sem letos doznal, da ljudje ne znajo prav rezati stare trte na rodovitnost. Evo vam jeden izgled. Minuli teden sem gledal v neki gorici, ko so ravno rezači staro trto obrezovali. Pa kako, za božjo voljo, sem vskliknil, le poslušajte. Najprvo so obrezali vse spodnje mladice, od katerih bi se morala jedna pustiti za cep na jedno ali dve oči, za drugo leto v pomlajenje in vse tiste, ki so rodovite in sad prinesejo; a pustili so za reznik mladico, ki je iz starega lesa poglala, ta bode rodila, da bo kaj? Pa to je ravno nasprotno. Mladica iz starega lesa ne rodi sadu, ampak le močna jalova mladica ostane. Vinogradniki, opozarjam vas, pazite na rezače, da bodo prav rezali na vašo korist ne pa na škodo. Reže se na rodovitnost le v dvehletnem lesu. Ni čuda potem, da naši vinogradniki ne berejo in to vsled krivde nevednih rezačev. Kdor hoče imeti gorice prav obdelovane, naj si kupi knjižico »Viničarjev kazipot«, ki jo je spisal naš deželni potovalni učitelj Ivan Belle. Ta knjiga je vsega pripočila vredna in bi jo moral imeti vsaki vinogradnik. Dobi se pri g. Dragot. Hribarju v Celju za 60 vin. To sem omenil le mimogrede. Nadalje se je podučevalo sploh vse o novi ameriški trti. Kako se ta reže enoletna, dve-, triletna itd. Potem kako naj se regoli, bolje vrste postavi in sadi.

Pri sajenju naj se posebno pazi, da se ne sadi v premrzlo in mokro zemljo; najboljši čas je za to koncem meseca aprila in v začetku maja, ker že dobi zemlja nekoliko svoje prave toplote. Predno se trs vsadi, naj se vse koreninice nekoliko priščeja in namočijo v neko zmes, ki se napravi iz kravjeka, ilovice in vode. Potem, ko se cepi na suho, kako se pripravljajo in se ravna z matenjakami in kako se cepljenke vlagajo in še veliko drugega, kar bi moral vsak viničar znati. — Potem se je vršil pouk v sadjarstvu. Kako se sadno drevje snazi ter trebi in sicer tako, da se vse veje, ki so pregoste in se križajo, odstranijo, da pride lahko do njih solnčna svetloba. Rane naj se z nožem obrežejo in s terom zamažejo. Nadalje, kako se strže skorja in mah, kako se luknje v deblih zadelažajo itd. Kako se mlado drevje obrezuje in mu pravo krono da, kako se lahko precepi nerodovitna sorta v rodovito itd. Kako se gnoji, napravi drevesnica ter cepi. Vse to in še več se je poučevalo na letošnjem tečaju v korist vsem vdeležencem, da so se lahko naučili marsikaj potrebnega in koristnega za napredek vinarstva in sadjarstva. Taki in enaki pouki so silno potrebni v sedanjih časih, samo če se bodo vdeleženci ravnali po nasvetih gospodov učiteljev. Vsak vdeleženec, kateremu je kaj mar za povzdigo in napredek sadjarstva in vinarstva v naši štajerski deželi, si je lahko vse priučil v to stroko spadajoča opravila. Pa žalibog, nekaj je bilo tudi takih, ki jim je bil ta pouk malo všeč; ampak le tiste kronce, ki so jih dobili

v podporo. To se je posebno pokazalo dne 15. sušca, ob sklepu tečaja, ko je bila skušnja celega tečaja; nekateri so prav dobro znali, drugi nič. Nato so se razdelila s 30 vinarji kolekovana spričevala, ki pa nam zato niso po volji, ker so čisto popolnoma nemška. Vprašam slavno ravnateljstvo, zakaj bi nam, slovenskim sinovom ne privoščili slovenskih spričeval in na slovenske prošnje slovensko odgovarjali? Kakor nam je obljubljeno, se bode še letos vršil meseca junija letni tečaj na šest dni, katerega se bode lahko vdeležil marsikateri viničarski sin.

Toliko, mislim, da zadostuje cenjenim »Gospodarjevim« bralcem, da vedo, kaj se vse poučuje v teh tečajih na vinarski šoli v Mariboru, ki jo tudi Slovenci podpirate z davkoplačevanjem. — Z Bogom!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

† Kardinal dr. Jakob Missia. O zadnjih trenutkih umrlega kardinala poročajo goriški listi še naslednje: V nedeljo dne 23. marcija zvečer se je mudil kardinal v pisalni sobi do 10. ure. Predno je šel k počitku, je odmolil sv. rožni venec. Okolu polnoči se je pojavil hud srčni napad, kakršnih je imel od jeseni minulega leta mnogo. — Sestra križarka Agripina, ki mu je po zdravnikovem naročilu po noči stregla, je bila takoj na pomoč. Položila mu je obkladke na prsi ter mu pripravila aparat za vdihovanje kislica. Na to je šla v stransko sobo po drug aparat. Ko se je pa vrnila, našla je že kardinala v jako nevarnem stanju. Sklicala je brž služabnike in dvornega kapelana Ličana ter kancelarja Zampara. Gospod kapelan Ličan mu je nemudoma podelil sv. zakramente za umirajočega. Na to je kardinal še parkrat izdihnil in umrl ob pol 1. držeč v desnici martvaško svečo, katero si je dva dni prej sam k postelji prinesel, v levici pa križ s svetinjami. K postelji se je zbrala vsa domača družina, ki je pri njem molila do jutra. Pritekel je tudi domači zdravnik g. dr. Pontoni, toda prepozno.

Kardinal je bil v nedeljo cel dan nenavadno vesel. Sklenil je, da bode sam opravil v stolnici vse cerkvene slovesnosti velikega tedna. Maševal je v nedeljo ob pol 10. uri. Pri kosilu in pri večerji je bil zelo šaljiv. Ko so mu hoteli pri kosilu napraviti napitnico k četrti obletnici njegove izvolitve za gorškega nadškofa, je rekel: »Pustite to! Obletnica je jutri, to je 24. marca! Jutri morate napraviti napitnico!« Toda dne 24. marca ga ni bilo več med živimi.....

Truplo kardinalovo je bilo balzamirano ter od četrta, dne 27. marca razpostavljeno v stari nadškofijski kapelici. Kardinal je bil oblečen v kardinalsko obleko, na rokah je imel rdeče rokavice, čevlji so bili istotako rdeči, a vezani s srebrom; na glavi je imel srebrno-belo mitro. V rokah je držal srebrno razpelo. Obličje je bilo nekoliko potemnelo, a poteze v obrazu so bile nespremenjene. Pred krsto je stal klečalnik, na katerem so molili stalno se vrsteči duhovniki.

Glavni dedič kardinalov je dijaško semenišče v Gorici. Bogato knjižnico je podaril škofiji. Izvršitelj oporoke je monsignor Kravanja. Ker je pokojni kardinal dal na svoje stroške popraviti nadškofijsko palačo, je njegova zapuščina jako skromna.

Pogreb kardinala je bil v sredo dne 2. aprila. Za svoje počivališče si je izvolil romarsko cerkev na sv. Gori oddaljeno okoli dve uri od Gorice. Udeležila se je pogreba nepregledna množica ljudstva. Navzoči so bili štiri škofje, ljubljanski dr. Jeglič, krški dr. Mahnič, celovski dr. Kahn ter poreško-puljski Flapp. Lavantinsko škofijo so zastopali stolni prošt L. Herg in kanonik dr. Iv. Mlakar. Nadalje so se udeležili iz naše škofije pogreba kanonik Hajšek, poslanec

Žičkar, župnik Meško, revident Štrakelj, župnik Weixl ter mnogo kardinalovih sorodnikov iz Murskega polja.

Pogrebne slovesnosti so se začele okoli 9. ure. Po ulicah so gorele v črno zavite svetilke in raz hiše so visele žalne zastave. Truplo nosijo duhovniki. Med njimi je tudi 84 letni starček, vikarij Iv. Bressau, kateri je nesel k večnemu počitku že tri škofo. Vkljub starosti se je ponudil tudi sedaj. Krsta je bila odkrita, tako, da se je videl kardinal. Sprevod je vodil škof dr. Flapp. V slovo je govoril kardinalu profesor bogoslovja dr. Faidutti.

Prvi za truplom so šli pokojnikovi sodniki, hišna družina in člani nadškofijske pisarne. Za njimi so sledili: zastopnik cesarjev grof Cziraky, cesarski namestnik grof Goes, zastopniki vojaštva, poslanci itd. Pogreba se je vdeležilo okoli 300 duhovnikov in 60 redovnikov. Vojaki so delali špalir. Od Sv. Katarine naprej je vodil sprevod monsignor dr. Sedej. Občina Solkan, skozi katero se je pomikal sprevod, je imela črno ovite slovenske zastave. Sprevod je sprejelo Solkansko starešinstvo ter ga spremljalo na Goro, kamor so kardinala peljali k zadnjemu počitku.

Ljudstva se je ta dan v Gorici vse trlo. Ulice so bile polne, glava pri glavi. Od spreveda se je slišala glasna molitev, mogočni »Miserere«, vojaška in meščanska godba. Vsi zvonovi so zvonili.

Velikemu možu, blagemu pokojniku večni mir in pokoj!

Politično zborovanje. Katol. politično društvo »Sava« priredi na belo nedeljo popoldne ob 3. uri na Vidmu v gostilni gospe Podjedlove občni zbor s sledečim redom: 1. Poročilo drž. [posl. gosp. Jos. Žičkarja; 2. govor gosp. dr. Franja Jankovića o našem časopisju; 3. o našem društvenem stanju poročata gg. tajnik in blagajnik. — Pridite gotovo in pripeljite k zborovanju obilo somišljenikov.

Odbor »Sava«.

V Mariboru je včeraj, dne 2. aprila, ob polu 10. uri po noči začel udarjati zvon v znamenje, da je v mariborskem mestu ogenj. Gorelo je pri g. Ploču v Melju. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Zgorelo je hišno in gospodarsko poslopje.

Mariborskim županom je bil včeraj, dne 2. aprila, izvoljen dosedanji podžupan dr. Hans Schmiederer.

Samomor v Mariboru. Veliko soboto zvečer je skočil v Dravo 64 letni Jož. Hojnik. Našli so mrtvega v Št. Petru na levem bregu Drave. Vzrok je baje slaboumnost.

Slava takemu učitelju! Koroška učiteljska zveza je na zborovanju v Beljaku, dne 1. aprila, izključila nadučitelja Ellerja, ker je odbornik slovenskega »Učiteljskega doma.« Slava učitelju, ki v kljub nemški nestrpnosti ne zataji svoje narodnosti!

Razveljavljena obsodba. Najvišji sodni dvor je razveljavil obsodbo mariborskega porotnega sodišča, s katero je bil bivši naš urednik g. Fr. S. Šegula zaradi tiskovnih prestopkov obsojen na en mesec ječe. Tožila sta ga radenski Hildebrand in znani orehovski Bračko.

Iz šole. Učitelji so imenovani gg.: pri Sv. Lenartu v Slov. gor. učitelj J. Urek iz Gorenje Polskave, na šolo pri Sv. Martinu pri Vurbergu učitelj Anton Namestnik, na šolo v Šmarjeti na Pesnici učitelj Karol Majer, na šolo v Selnici učiteljica gđ. Fr. Konečnik, na šolo na Rečici suplentinja gđ. Marija Božič. V pokoj stopi učitelj g. J. Stöger na Bizeljskem in g. Berta Hödl v Šmarjeti.

Bismarka častijo! Ptujčani so dne 24. marca priredili veliko slavnost na čast znanega sovražnika Avstrije, Bismarka. Slavnosti se je vdeležil tudi krušni oče »Štajerčev« — pek in župan Ornik. Če zopet

enkrat cesarski namestnik Clary pride v Ptuj, ali se bo tudi takrat vozil z Ornikom po mestu? — — —

Ptujčani in luteranstvo. Ob velikonočnih praznikih prešine vsakega katoličana neko slavnostno-sveto čustvo in marsikateri, ki ga celo leto ni videti v cerkvi, pride te dni pokazat, da je še vendar katoličan. Ptujčani, katere pobožni »Štajerci« tako vneto zagovarja, pa so povabili na velikonočni ponedeljek protestantskega pastora v svojo sredino, da jim je imel luteransko službo božjo. Taki so vam Ptujčani!

Umrli je v Ljubljani upokojeni stotnik g. Vincenc Hübschmann. Pokojnik je bil rojen na Spod. Štajerskem in je imel v Brežicah svoje posestvo. Živel je v Ljubljani.

Častna občana. Okoliške občine slovenjegraške so imenovalе tovarnarja g. Josipa Farsky častnim občanom zaradi njegovih velikih zaslug za okoliško šolo. — Občina Janževrh-Arlica je imenovala č. g. župnika v Ribnici na Pohorju, Franca Hrastelj, častnim občanom.

Slovenski obrtnik v Celju. Kot klenpar se je nastanil v Celju g. Jožef Kregar. Slovencem se priporoča v podporo!

Iz Celja. Pravica se je izkazala — gimnazija nam ostane! Dvakrat že hotela nam jo je nemška nasilnost ugrabiti — oba-krat bila je sijajno odbita. Slovenska gimnazija v Celju je prosvetna potreba slovenskega naroda, to se je v zadnjem času opetovano jasno dokazalo. In ravno to je našim prusakom pravi povod, da se tem besnejše zaganjajo v ta zavod, hoteč ga na vsak način uničiti. Zagovarjati pa znajo svoje prizadevanje, da je kaj! In kdor jih ne pozna, bi gotovo točil solze veselja nad njihovim dobrim sreem — proti Slovencem. Med tem pa je seveda njih pravi namen: »Slovenska gimnazija mora zginiti — ker morajo Slovenci zginiti.« V očigled temu namenu naših nasprotnikov je torej vsako poravnavanje z njimi izdajalskega pomena, in žalostno, res žalostno je, da se je ta ne-smisel sprožila v slovenskem dnevniku. — Tukajšnji Nemci so sklicali na veliki petek shod pri Nemcu Terčeku, kjer se je sklenilo grozno maščevanje: Razbijati se mora začeti v državnem zboru, kakor znajo razbijati le celjski »prusi«, proč s Körberjem, proč s celim ministerstvom! Shod je sklical podžupan Rakuš v odsotnosti župana Stigerja. Saj pri takih demonstracijah županuje vedno Rakuš; — Stiger je mnogo preveč miroljuben! Poslanec Pommer brzojavljaj je: »Nieder mit dem windischen Gymnasium!« ... Prosimo, tako se izražajo c. kr. profesorji! Na tak bojni klic imamo mi odgovor: Celjska slovenska gimnazija bo ostala, mora ostati, kajti kadar bi se začele državljani prisojene pravice tako očitno odjemati, neha vsaka država biti država! — Naša gimnazija se mora brezpogojno dopolniti v višjo gimnazijo, prej ne odnehamo!

Iz Ljutomera izvemo: Letošnji zimi se je moralo izborni dopasti v našem Ljutomeru in v njegovi divni okolici. Dne 29. marca nam je poslala še enkrat pozdrave po svojih ljubčkih, belih snežinkah. Mi pa smo nekoliko prestrašeni pogledovali te zimске pozdrave o velikonočnem času. In zlato solnce, visoko gori nad nami, je razbralo naš strah ter s svojimi mehko-toplimi žarki posrkalo vse snežinke. Imeli smo krasno Veliko noč!

Pri Mali nedelji se je zgodilo več nesreč pri streljanju, a ne toliko iz nepredvidnosti, ampak ker je topiče razneslo. Treba bo trditi, katera izdeluje take topiče, naznaniti.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je bil dne 29. marca posestnik v Dragotincih Jožef Korošec s spremljevanjem godbe pokopan, kar na deželi ni v navadi. Lani so mu godci na neki gostiji obljubili, da ga bodo spremljali z godbo k zadnjemu počitku, čez leto

in dan se jim je sedaj nudila priložnost, da so izpolnili svojo obljubo.

Smrt. Mica Klinc, p. d. stara Klinčevka v konjski župniji je zatisnila na veliko nedeljo ob 1/2. uri popoldne 100 let stare oči na večno. Bila je pridna gospodinja in vrla, vzorna mati otrokom, ki imajo tudi že davno sive lase. Svetila ji večna luč!

Cerkvene stvari.

Ign. Hladnik je izdal nove Marijine pesmi za majnik pod naslovom »Češčena Marija«. Pesmi je 15 in so za mešan zbor, solo in orglje. Kakor je že skladatelj znan našim zborom, ter si je v teku let pridobil s svojimi melodijoznimi v duhu slov. naroda zloženih cerkvenih pesmi, vse cerkvene zборе za se, zato tudi te pesmi, ki so po sodbi večšakov vštete med najboljša njegova dela, zato jih prav toplo priporočamo. Te pesmi so nadaljevanje Marijinih pesmi op. 15 in 25, katera dva dela sta ob enem s temi v novih izdajah izšla. Češčena Marija op. 45, 15 Marijinih pesmi za majnik stane partitura in 4 glasi 3 K, posamezni glas 30 v. »Ave« 17 Marijinih pesmi za meš. zbor, solo in orglje. Partitura 2 K. Marijine pesmi op. 15 za meš. zbor, part. 1 K, poštnina 10 vin. Dobi se v »Katol. bukvarni« v Ljubljani in pri skladatelju v Novomestu, Dolenjsko. Tiskala je »Katoliška Tiskarna« elegantno in lepo, ter so cene za tako lepo opremljena dela nizke.

Društvena poročila.

Rokovnjači. Še jedenkrat opozarjamo, da se bodo dne 6. aprila igrali v mariborskem Narodnem domu »Rokovnjači«. Začetek točno ob 8. uri.

Mladeniška veselica pri Sv. Križu na Murskem polju se je obnesla izvrstno. Slavnostni govor je imel č. g. kapelan Mihalič. V imenu šentiljskih mladeničev je govoril mladenič Franjo Žebot, v imenu šentjurskih mladeničev pa mladenič R. Nemec. Tudi šentanovsko bralno društvo je bilo zastopano. Igri sta se predstavljali krasno, za kar gre vsa čast igrajočim osebam. Petje se je glasno občudovalo. Iz vsega se je razvidlo, da mi gremo naprej, mi mladi!

Zahvala. Odbor kmetskega bralnega društva pri Sv. Lovrencu nad Mariborom si usoja izreči tem potom gosp. Jak. Osvaldu svojo najtopplejšo zahvalo za blagodušni dar, obstoječ iz mnogo prelepkih knjig. — Ker je le s pomočjo lepe knjižnice mogoče pomoči temu društvu, ki je skrajna potreba za ondotne razmere, se apeluje na bratsko ljubezen vsakega Slovenca, in ob enem prosi, da priskoči vsak omenjenemu bralnemu društvu na pomoč. Rojaki, le v slogi je pomoč! Srčni na zdar!

Gospodarsko bralno društvo v Kozjem. Na vprašanja več udov, zakaj se ni vršilo zborovanje dne 23. svečana, kakor je bilo naznanjeno, odgovarjamo, da nam ni bilo mogoče društva po nasprotnikih v pravi tir spraviti in tako se je prelozilo zborovanje, ki ga bomo sklicali še pred Binkoštni.

Sv. Jurij ob Ščavnici. K dopisu v št. 11. »Slov. Gospodarja« dostavljam sledeče poročilo o bralnem društvu: Društvo šteje do sedaj 89 rednih in 5 podpornih članov, po zadnjem zborovanju 3 častne člane, v pretečenem letu je dohodkov 165 K 42 v, izdatkov 159 K 6 v, knjižnica se je pomnožila za 51 knjig ter šteje okoli 540 knjig in zvezkov. Društvo so podpirali: Slavná posojilnica v Gornji Radgoni z doneskom 20 K; gosp. Anton Kupljen, c. kr. notar v Černomlju 4 K; č. g. kaplan Tomažič 7 K; č. g. župnik I. Kunce 2 K in »Slovenca«; gosp. dr. Jakob Žmavc, c. kr. profesor 4 K; č. g. kaplan Fr. Sal. Spindler 8 K in 13 krasnih knjig. Vsem tu imenovanim gospodom podpornikom je izjavilo društvo ob priliki občnega zbora prisrčno zahvalo ter krepki živijo, kar se tem potom s hvaležnostjo naznanja. — Dru-

štvo je priredilo dve veselici, kar se je ta čas v »Slov. Gospodarju« na kratko poročalo. Da je društvo jelo živo in krepko delovati, gre hvala mladeniški in dekliski zvezi, ki se je tudi pred kratkim ustanovila. Ne bom tukaj našteval zaslug posameznikov, ker sem mnenja, da ni treba vsega na veliki zvon obešati ter čitateljem prostor za kako boljše in podučno berilo kratiti. Kdor hoče naše pevce in pevke slišati ter igralce in igralke viditi, naj se blagovoli potruditi k nam na spomladansko veselico, za katero se marljivo pripravljamo po geslu: »Za Boga in domovino!«
I. K. Jamički.

Iz drugih krajev.

Knežja dvojica Windischgrätz se nahaja sedaj v Jeruzalemu. Od tu se vrneta knez Windischgrätz in soproga nazaj v Kairo, kjer ostaneta do srede aprila. Potem nastopita potovanje v domovino preko Neapolja in Rima, kjer ostaneta več dni in bota sprejeta tudi pri papežu. Pričetkom maja prideta na Dunaj, kjer se bota mudila kakih 14 dni.

Upliv hrane. Neki angleški zdravnik trdi, da ima različna vrsta hrane tudi različen upliv na duševni in telesni razvoj človeka. Tako n. pr. mora po njegovih izkušnjah človek, ki hoče biti energičen, drzen in hraber, dva meseca skupaj uživati samo volovsko meso. Teletina dela človeka brez volje in neodločnega. Mleko in jajca store človeka razumnega in uljudnega. Za razvitek razuma je tudi dobro jesti mnogo sadja, posebno jabolka.

Samomor iz ljubosumnosti. Gospa Wildman v Florence v Ameriki se je dne 24. febr. ustrelila. Prej je še vzela slovo od svojih otrok, katere je po vrsti poljubila. Mož je uslužben v »Dorea« mlinu. Svojo ženo je zadnji čas zanemarjal. To je napotilo ženo v ljubosumnost, v kateri se je tudi ustrelila.

Dogodki v Kini. Nov upor se pripravlja v nekaterih notranjih pokrajinah Kine. Kantonski podkralj je ravno te dni prejel brzojavko iz Hungčua ob meji Tongkinga, glasom katere so vse čete generala Su prestopile v vstaki tabor. Če se ta vest uresniči, so se pomnožile ustaške čete v hipu za 20.000 po evropskem načinu oboroženih in dobro izvežbanih vojakov, in morejo zlahka poraziti vse še preostale cesarske čete. Sploh je pa sedanjí položaj v deželi izredno ugoden za upor. Ropi in požigi se neprestano množe; radi prevleke suše je popolno zastalo vsako poljsko delo in poljedelski delavci se žive večinoma z ropom. Poleg tega preti na mnogih krajih velika lakota. — Tudi iz južnega dela Kine dohajajo poročila o novih vstajah. Iz Kwangsi se že poroča, da so si vstasi osvojili mesto Kaučau v Kvangtungu. — Iz Pekina je po poročilu »Times«, dne 20. t. m. odšlo v Tokio 50 odbranih kitajskih dijakov, da se izobrazijo na ondotni vojaški šoli.

Samorasel človek. V Ameriki se bavi ves znanstveni svet s človekom, ki je duševno, нравno in telesno polnoma nerazvit. Isti je 23 letni Jakob Deitrich v Missouri, sin nemškega priseljenika. Oče Deitrichov je prišel pred 23 leti v Ameriko ter se oženil z neko Američanko. Kmalu pa je prišla za njim iz Nemčije njegova prva žena ter rodila otroka. Nihče se ni smel bližati skritemu Deitrichovemu bivališču. Prva žena je kmalu umrla, a tudi potem ni pustil Nemec nikogar v hišo. Sedaj je umrl stari Nemec, in še-le po pogrebu so zaslišali ljudje zraven sobe čudne glasove, ki so bili podobni pasjim. S silo so odprli težke hrastove duri ter našli v kamniti čumnati človeško bitje z dolgimi lasmi, z brado, ki je pokrivala ves spodnji del obraza. Bitje je imelo nenavadno dolge roke ter je bilo bolj podobno divji zverini, kakor pa človeku. Bitje se je strašno preplašilo svojih rešiteljev. Bil je to Deitrichov 23 letni sin. O svetu ni vedel prav ničesar. Z otroškim veseljem je grabil za plamenom sveče. Komaj se je znal premikati, a ko je

poskusil leteti, je padel na obraz. Razveselil se je raznih otroških igrac, ko pa je zagledal igrajočo se mačko, začel je kričaje bežati ter se je zvalil po tleh. Človeške besede ni znal nobene, pač pa posnemanje živalskih glasov, katere je slišal v svojo celico, dasi jih ni nikoli videl. Učeni možje so se lotili njegove izgoje in čudovito napreduje.

V enem letu od delavca do milijonarja se je v Meksiki povzpela Pedro Alvarado, ki je našel zlato žilo, ki bo ena najbogatejših v Meksiki. Pred enim letom je bil Pedro Alvarado še navaden delavec, danes pa ima na milijone denarja, katerega pa ni naložil v bankah, ampak ga shranjuje v svojem stanovanju, katerega ima zastraženega. Ko hodi po ulicah, spremlja ga 8 najetih oboroženih mož, ker nosi vedno velike svote pri sebi. Denar razsipa. Zadnjič je od nekega agenta kupil vso agentovo zalogo za znesek 60.000 mark. Živi v Parrala. Za reveže v tem kraju zida Pedro Alvarado bolnico in ubožnico. Pričel je graditi tudi cerkev. Iz zlate žile, katero je on našel, spravijo na dan toliko zlata, da bode njegov čisti dohodek na dan znašal dva milijona mark.

Papirnat denar se je začel najprej rabiti na Španjskem. L. 1482 je jela vlada Mavrov na Španjskem počasi razpadati. Španjci so že prišli do mesta Alhama, ležečega v samem središču kalifovega kraljestva, ter so mu vzeli trdnjavo. Kalif Mulej-Hazen je nabral zadnje moči, da bi odvezal Španjcem to važno postojanko. Španjci so se borili kot levi in kmalu bi se morali udati, ker je v blagajnicah zmanjkalo denarja. V tem pride gubernatorju grofu Cendili dobra misel v glavo. Nasvetoval je kralju, da bi dal v promet papirnat denar. Bil je to denar napravljen iz lepenke; na jedni strani je bila napisana vrednost papirja, na drugi podpis grofa Cendile. Zajedno je bilo ukazano, da morajo ne samo vojaki, ampak vsi prebivalci Alhama pod strogo kaznijo sprejemati ta papirnat denar za tako ceno, katera je na njem napisana. Gubernator je ob enem razglasil, da se bodo po končani vojski ti bankovci pri vladnih blagajnicah zamenili za cvenkajoči denar. Ta misel se je pokazala v vsakdanjem življenju kot zelo dobra. Za vojaške potrebe denarja ni primanjkovalo in po končani vojski so prebivalci dobili za ta papir zlato. V tem slučaju se je zopet pokazala sila kot najboljša učiteljica človeka. Po l. 1482 se je papirnat denar rabil na celem Španjskem in pozneje tudi v drugih krajih Evrope.

Laško vohunstvo. Med delavci iz Italije, ki so delali na novi istrski železnici, sta bila nekaj časa tudi dva laška častnika. Ta dva gotovo nista prišla gradit železnice, temveč ju je poslala laška vojna uprava vohunit in pregledovat istrske krajevne razmere. Listi pišejo, da sta vohuna odnesla vse načrte utrdb. Tako zahrbtno postopajo Lahi, ki so z Avstrijo v »prijateljski« zvezi in katerim naša vlada v vsakem slučaju ustreže. To so priprave za slučaj, če pride do vojne.

Gospodarske drobtinice.

Brananje pšenice spomladi. Mnogi gospodar z radostjo gleda spomladi svoja polja, kako lepo, bujno-zeleno se razvija ozmina, posebno pa pšenica. Veseli se že, kako lepo, plodapolno žetev da bode imel. Pa kako se premnogokrat vara! Pogosto se namreč pripeti, da pšenica v poletju, posebno če je viharo in deževno vreme, rada poleže. Vsak kmet pač vé, da ima od poležene pšenice polovico manj pridelka pričakovati kakor od nepoležene. Da nam torej letos pšenica ne poleže, kaj nam je storiti? V suhem vremenu jo prebranjamo! Zakaj? Ekonomni strokovnjaki ter lastna izkušnja nam namreč kažeta, da če pšenice spomladi prevlačimo, ista gotovo ne poleže. S tem namreč, da se pšenica prebrana, se trda zimska skenja zrahlja, in če je pšenica pregosta še ista z brananjem zredi, in to pripomore, da pšenica bolj krepkeje biljke dobi, ter zategadelj ne

poleže. Nadalje ima še brananje ta-le hasek, da dobi pšenica lepše klase, pa tudi bolj jedrnato in popolno zrno. Čas brananja je od začetka do sredine aprila, ter v edino suhem, nikdar pa v mokrotnem vremenu. Za to delo se vzame bolj stara brana, z krajšimi zobmi. Vzame se tudi samo jedna živina, da se toliko ne pohodi. Dragi slovenski kmet! Ako hočeš, da ti pšenica ne poleže ter tudi boljše obrodi, poskusi z branjem. Naredi poskus, če drugače ne verjameš. Povlači en razgon, a drugega zraven pa pusti nepovlačenega. Verjemi mi, da boš drugo leto si vso pšenico povlačil. F. Ž.

Cepilna smola in razna druga mazila v sadjarstvu.

(Priročil Anton Kosi.)

Ran, katere je dobilo drevo na kateri koli način, bodisi da smo ga požlahtnili, obrezali itd., ne pušča umen sadjar nikoli odprtih, marveč jih vselej in takoj skrbno zamaže, ker ve, da se mu tako gotoveje in hitreje popolnem zacelijo ter se drevo zavaruje predčasne pogina.

Da pri cepljenju rano zamažemo, poslužujemo se cepilne smole, s katero na tenko prevlečemo vse, kar je ranjenega na podlagi in cepiču potem, ko smo požlahtnitev dogotovili, da rani zrak ne more škodovati. To delamo pa le pri zimskem in spomladanskem cepljenju, kar zelo pospeši zaraščanje cepiča s podlago, in rana se dobro zaceli.

Čeprav rabijo nekateri pri zamazovanju požlahtnitve še vedno ilovico, vendar se mnogo, zlasti mlajših sadjarjev poslužuje cepilne smole.

Naprava cepilne smole je zelo različna, pa še marsikateremu sadjerejcu popolnoma neznana. Ker nam je pa pri požlahtnjevanju sadnih dreves in zamazovanju večjih in manjših ran dobrega mazila neobhodno potreba, zato hočem tu o različni napravi raznih mazil nekoliko spregovoriti.

Cepilnih voskov imamo dve vrsti, namreč tak, kateri je tekoč, le ko je gorak, ali vroč in imenujemo ga gorak tekoči vosek, in tak, kateri ostane tekoč, tudi ko je mrzel, imenovan mrzlo tekoči vosek.

Najstarejša vrsta je gorak tekoč cepilni vosek, katerega napravljamo na različne načine.

1. Na žerjavici v loncu ali kozici raztopimo 1 kg voska, 75 dkgr. navadne smole in 20 dkgr. loja; ko se je vse raztopilo, odmaknemo lonec od ognja in premeševaje dostavljamo 75 dkgr. trpentina, kateri potrebuje pa le malo gorkote, da postane redkotekoč in se blizu ognja rad užge. Ko smo vse dobro premešali, vlijemo zmes v mrzlo vodo, na kar se strdi, pa se da gnjesti. Kose nategnemo in povaljamo v nekake klobase.

2. Vzamemo 2 kg. voska, 1 kg. kolofonija in 1 kg. trpentina.

3. Ceneje napravimo, ako vzamemo 2 kg. kolofonija, 1 kg. voska in 1 kg. trpentina, temu dostavimo in sicer na vsak kilogram še 3 dkgr. loja ali svinjske masti, da cepilni vosek bolje teče ter vse to raztopimo.

4. Vzamemo 1 kg. kolofonija, 30 dkgr. loja, 10 dkgr. voska in 10 dkgr. leneskega trpentina.

Če se cepilna smola na hladnem preveč strdi, vtaknemo lonec, v katerem je, v posodo z vrelo vodo in dostavimo, da bo bolj mehka, še nekoliko lanenega olja.

Če porabljamo cepilno smolo, moramo jo vselej ogrevati; potem jo hranimo v loncu ali kozici in ko jo mislimo rabiti, postavimo pod posodo malo svetilnice. Paziti pa moramo, da cepilno smolo le tako ogrejemo, da bo tekoča, nikar pa ne porabimo vrele, kar bi rano prepeklo, da bi se posušila s cepičem vred. Nanašamo jo na rano s kako leseno

lopatico ali pa namažemo z njo papirnate trake.

Druga, še boljše cepilna smola, katero nekateri veliko rajši rabijo, je takozvana mrzlo tekoča. Njo je lažje rabiti kot prvo in pa o mrzlem in toplem vremenu. Ker jo napravljamo brez dodatka voska, kateri je precej drag, je zato ceneja in tudi čebele je ne odnašajo. Najprej je prodajal tako cepilno smolo neki francoski vrtnar Lefort in sicer drago, pozneje jo je priporočal tudi dr. Lucas in objavil njeno sestavo.

1. Vzeti je 1 kg. kolofonija ali surove smrekove ali jelove smole, raztopiti jo potem polagoma na žerjavici in doliti, ko se je popolnem raztopila 2—3 žlice lanenega olja. Pri dolivanju pa jo moramo prav dobro mešati; potem jo odmaknemo od ognja in dolivamo polagoma ter vedno pridno mešamo, prvič po kapljah, pozneje curkoma 14 do 15 dkgr. zmerno ogretega alkohola ali spirita. Ko dodajamo spirit, moramo biti previdni in odmakniti lonec od ognja, ker drugače bi se vsebina lahko užgala.

2. Vzamemo 1 kg. kolofonija, 7 dkgr. loja ali svinjske masti in pol litra spirita.

3. Prav dober cepilni vosek je sledeči: 720 gr jelove smole, 100 gr čevljarske smole, 30 gr loja, 30 gr okre*) in 120 gr spirita.

Mrzlo tekočo cepilno smolo moramo hraniti v dobro zaprtih skatljah. Če cepilna smola dalj časa stoji, izhlapi spirit in strdi se prej ali pozneje. Če se je strdila, omehčamo jo zopet, ako jo raztopimo in jej dostavimo spirit; potem ostane dalje tekoča.

Razen cepilne smole se poslužujemo tudi drugih mazil in sicer za večje in manjše rane in take, katere se več ne zacelijo. Ta mazila morajo biti trpežna, ker služijo, da se rana ne veča, da se je ne polotijo uplivi zraka in glive, ker slednje se prav rade naselijo in rana gnjije. Samo po sebi je razumeti, da moramo vselej zopet namazati, ko je mazilo odpadlo.

Da izdelamo votline in večje rane, zmešamo 1 del kravjeka, 1/2 dela suhe ilovice, katero drobno stolčemo in 1/2 dela pepela s tekočim trpentinom, napravimo gostokašo, s katero potem pomazemo rano. Vse prerezane rane in druge, katere smo naredili, ko smo obrezali suhe, polomljene veje, najprvo gladko porežemo z nožem in še le potem pomazemo, prav tako tudi razpokline in stare rane, zamažemo še le potem, ko smo izrezali strohnjeni les.

Drevesno mazilo napravimo, ako zmešamo 3 dele prav fino zdrobljene krede in 1 del drobno stolčenega lesnega oglja in nekoliko lanenega olja. S tem mazilom pomazemo vse rane, bodisi, da smo jih napravili, ko smo izrezovali raka, smolikava mesta itd. Če hočemo porabiti to mazilo pri cepljenju na naklad, primešamo še nekoliko gostega trpentina in jo s čopičem namažemo na papirnate ali platnene trakove. Maz hranimo v loncu, na vrhu mora pa pokrivati voda.

Drevesno malto napravimo, ako vzamemo 1 del stare malte od zidov, 1 del suhe lončarske ilovice, to drobno stolčemo in presejemo in zmešamo z 2 deloma svežega (frišnega) govejega blata, napravimo nekako testo, s katerim zamazujemo rane večjih dreves. Če jo hočemo ohraniti dalj časa, stavimo jo v lonec in nalijemo na vrh sveže scalnice.

Dobro mazilo za vse odprte zlasti velike rane je tudi katran ali tēr, katerega so se zlasti v novjšem času začeli sadjarji močno posluževati.

Okra = zemeljska rumenica.

Loterijske številke

Gradec 29. marca: 39, 75, 69, 66, 8,
Dunaj 29. marca: 19, 63, 56, 76, 51,

Društvena naznanila.

Dne 13. aprila: Izlet »Športnega društva Maribor« v Št. Ilj v Slov. goricah.

»Veselica« Katol. izobraževal. društva v Št. Pavlu pri Preboldu, pod župnijskem kozolcem točno ob 3. uri popoldan. Predstavljali se bote igri »Kmet Herod« in »Sv. Neža«.